Hetedik évfolyam — 163-ik szám. — Kolozsvártt, 1877. péntek julius 20

A „KELET“ előfizetési dija:
dékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Félévre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet“ mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési dijak
Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal
Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasenstein et Volgler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapesten. Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest zervitatér 5. sz.
Nyiltéri czikkek
garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:
Főtér 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Felhivás

az erdélyrészi házi-ipar-fejlesztő egyesület érdekében.

A hazai közönséghez!

Lehetetlen a legmélyebb honfiui aggodalommal nem kisérnünk azon rendszeres nemzetgazdasági elnyomatást, melyet a külföld kifejlett ipara hazánk összes anyagi helyzete felett gyakorol. Megdöbbentőleg nagy azon pénzben kifejezett anyagi erő, melyet hazánk évente önként dob áldozatul a külállamok munkás kezeinek és vállalkozóinak, mig saját munkásai küzdenek a nyomorral és vállalatai rendszeresen buknak meg. Statistikailag kimutatható, hogy hazánk folyton oly mértékben vesztegetvén el erőit a külföld javára, mely nem áll arányban a belföldi tőketermeléssel, egy végzetes kimerülés áramlatában állunk, mely idővel anyagi eröink mellett magával sodorja politikai jogainkat is. Megrenditő példái tünnek fel már is országszerte minden lépten-nyomon e kétségbejtő anyagi kimerültségnek. Egykor virágzó iparunknak meglevő maradványa az erdélyi-részekben élet-halálharczot viv külföldnek nálunk napról-napra szélesebb körben hóditó gyártmányaival és iparos osztályunk elerőtlenedve lépésről-lépésre hanyatlik; gyáriparunk ugy a tőke, mint a képzett munkás kezek hiánya miatt teljességgel nem létezik s a mi létezett, kipusztult; földmivelésünk számos akadályok miatt nem képes a kor szinvonalára emelkedni és elég jövedelmezővé válni, minek folytán az erőtlenség jelei is mutatkoznak.

Olyan állapot ez, mely ellen a magyar társadalomnak, államnak és minden közigazgatási közegének, ha csak nem akarja közönbösen nézni e nemzeti sorvadást, kötelessége fellázadni s közös erővel megragadni és felhasználni azon békés eszközöket, melyekkel az ország ezen szomoru helyzetből kiszabadítható.

Nem szorul bizonyitásra, hogy a legtöbb európai állam virágzásának legfőbb forrását iparában vagyis polgárai kézi ügyességében találja fel. Olyan tőke ez, melyet nem képes megrontani sem időjárás, sem más körülmény; roppant mértékben gyarapitható és egész országok munkás polgárainak anyagi jóllétében mutatja fel áldásos kamatait. E kézi ügyesség a mellett, hogy azon időben, midőn a földmives munkája szünetel, ezereket von el az erkölcsi sülyedéstől s a békés munkában nyújt léleknemesitő foglalkozást, egy egészséges és biztos keresettel biró munkás osztályt teremt, mely feldolgozza és emeli értékét a föld összes terményeinek, tárgyat szolgáltat a kereskedelemnek s igy új életerőt önt a társadalom minden erébe.

Más, a miénknél boldogabb országok példája tanusitja, hogy e kézi ügyességet csak kitartó oktatás utján adhatni meg, olyan oktatás által, mely magába a népbe oltsa be a fogékonyságot és ösztört ő ipari foglalkozásra, hogy aztán a fejlődő tőke feltalálhassa a nagy ipar felvirágzásának legfőbb feltételét: a kiképzett munka-erőt.

Ezen oktatásnak, a végre, hogy eredményeiben még teljes kifejlődése előtt a gyáripar által ne semmisittessék meg, olyan ágaira kell kiterjeszkednie a kézi iparnak, melyeket amaz még a külállamokban sem volt képes elfojtani. Ezen iparág nem más, mint a házi ipar.

Hogy csak nehány példát emlitsünk fel, Schweicz egy részének gyermekjaték-ipara, a csehországi Érczhegységben kifejlett csipkeipar, a badeni és würtembergi Fekete-erdőségben elterjedt óra-ipar, Bajorország Lichtensfels községe körül virágzó világkosár-ipar, mely 60 községnek kenyere és évenként 4 millió tallér értékü anyagot dolgoz fel, a würtembergi női-munka-ipar, a szás zországi harisnya-szövészeti házi-ipar, mind olyan iparágak, melyeket a leghatalmasabb gyáripar nem hogy elnyomott volna, hanem a legnagyobb tökéletességig kifejlesztett.

Ha létezik tehát eszköz, mélylyel hazánk aggasztó helyzetéből kiragadható, ugy bizonyára a házi ipari oktatás a legelsők között áll.

Olyan vállalat ez, mely teljes mértékben igénybe veszi ugy a társadalom, mint az állam áldozatkészségét, de ott, hol mint mi nálunk, felhalmozva az iparnak minden anyaga, köztük a legbecsesebbek, mikkel csak ország birhat és megvan a munkára fogékony, értelmes nép, évek multán áldásos gyümölcse kimaradhatatlan.

Hazánkban a pozsonyvidéki, felső magyarországi, budapesti és háromszéki házi-iparfejlesztő egyesületekkel megtörténtek e téren az első kisérletek s örömmel jegyezzük fel, hogy például a pozsonyvidékinek zay-ugróczi műmetszési, somorjai kosárfonó, pozsonyi női házi-ipartanműhelyeivel nehány évi fennállása után sikerült ezen ágakban e vidékről a bajorországi áruk nagy részét kiszoritani.

Alólirottak elérkezettnek látják idejét, hogy az erdélyi részekben is a társadalom kezet fogva az állammal és törvényhatóságokkal, e tekintetben erőteljes mozgalmat inditson meg. A hazafias támogatás reményében elhatároztuk tehát „Erdélyrészi háziiparfejlesztő egyesület“ czim alatt a házi-ipar tanitására egyesületet létesiteni, mély egyelőre működését a kolozsvári iparkamara területén kezdje meg.

Czélunk az egyes vidékeken a termények és ipari anyagok előfordulási helyéhez képest különnemü tanműhelyeket, és pedig a fának műszerü feldolgozására, a szalma- és sásfonásra, a márvány és gypsz esztergályozására, a csontfaragásra, művirágkészitésre, gyermekjátékok készitésére, a szövészeti ipar fejlesztésére tanműhelyeket állitani fel; továbbá a kender- és kiválólag lentermelés terjesztésére és kidolgozására hatni, a gyártott czikkeknek alkalmas piaczról gondoskodni, a szomszédos keleti tartományok szükségleteit kipuhatoltatni, izlésüket tanulmányoztatni, iparos vándortanitást és iparkiállitásokat rendezni, kitünő ipartermelvényekért iparosokat és ezek munkásait jutalmazni; végül tehetséges ifjakat, a kik természeti hajlamuknál fogva is magukat az iparnak kivánják szentelni, bel- és külföldön neveltetni.

E czélra az eszközöket a társadalomtól a pártoló és alapitó tagsági dijakban, az államtól a remélhető segélyben, melyet más hasonló hazai egylettől sem tagadott meg és végre a törvényhatóságoktól azon nagylelkü elhatározásukban várjuk, hogy Pozsonymegye példájára egyenként testületileg belépnek az egyletbe és területükön minden községet lakósságuk arányához képest bizonyos évi tagsági dijra kötelezni hazafias feladatuknak fogják tekinteni.

A czél magasztos és hazafias voltába vetett erős bizalommal fordulunk tehát a magyar társadalom minden egyes, hazánk anyagi felvirágzása iránt érdeklődő tagjához s tisztelettel kérjük, hogy az eszme népszerüsitésével és egyletünkhöz való csatlakozásával a czélt előmozditani sziveskedjék.

Nagy Széchenyink jelszava volt, hogy csak gazdag nép lehet valóban gazdag; sajnos, hogy a jósszellem ezen nagyfontosságu igéinek is igazságát hazánk legujabb politikai jelenségei saját kárunkkal oly alaposan igazolják. De még talán nem késtünk meg e szavak átértésével s ha a társadalom hervadhatatlan érdemeket szerezhetett magának politikai jogaink megoltalmazása körül, ugy bizonyára őt illeti meg nálunk is első sorban érdemeket szerezni a nemzet anyagi felszabaditása körül, hogy hazánk népe ne csak jogilag, de anyagilag is függetlennek és boldognak mondhassa magát.

Kolozsvár, julius 18. 1877.

Gróf Eszterházy Kálmán. Sámi László. Finály Henrik. Gámán Zsigmond. Kővári László. Dr. Concha Győző. Veszely Károly. Békésy Károly. Várady Károly. Szentgyörgyi Lajos. Szentgyörgyi József. Biasini Domokos. Bónis István. Benigni Sámuel. Zsigmond Dezső. Turcsányi Gyula.

Ugyanezen felhivás küldetett meg a kolozsvári iparkamara területén levő törvényhatóságoknak is, a következő módositással:

Az ország jelenlegi anyagi viszonyai között legfőbb reményünket a törvényhatóságok ezen nemes elhatározásába annyival is inkább helyezzük, mivel czélunk az egyes tanműhelyeket, egynek kivételével a vidéken, állitani fel. Tiz törvényhatóságnak egyhangu határozata rögtön megtestesülést ad a fennebb körvonalozott eszmének, ellenkező esetben pedig kétes, ha évek küzdelme is képes volna megvalósitani azt.

A czél magasztos és hazafias voltába vetett erős bizalommal fordulunk tehát a tekintetes törvényhatósági bizottság nagylelkűségéhez s tisztelettel kérjük, méltóztassék Pozsonymegye ide mellékelt határozatának példáján indulva elhatározni, hogy a nemes megye testületileg belép az „erdélyrészi házi-iparfejlesztő egyesület“-be és a területén levő községeket lakósságuk arányához képest az 1878. éven kezdve 1—4 forint évi tagsági dijra kötelezi, valamint meghatározza azon módokat is, a mely szerint, talán legczélszerübben egyleti közgyüléseinken minden egyes község szavazatának és a választmányban az egész megyének leendő képviseltetésével testületünk igazgatásában a nemes megye tényleges részt kiván venni.

A midőn tehát tisztelettel kérjük a tekintetes törvényhatósági bizottságot, hogy ebbeli elhatározásáról f. év september hó végeig a kolozsvári-iparkamara elnökségét értesiteni sziveskedjék, egyszersmind tudatjuk, hogy 100 tag belépésével egyletünk működését megkezdi.

A conservativek az erdélyi részekben.

Az erdélyi részeknek figyelemreméltó halottja van. A conservativoknak nagy lármával alapitott lapja az „Ébredés“, egy pár nappal ezelőtt kiugrasztott szerkesztője után, maga is ide hagyott bennünket és tegnap arra ébredtünk, hogy örökre elszenderült.

Távol legyen tőlünk, hogy a halottat sirjában bántalmazzuk, most a midőn elnémult örökre a szó, a melylyel védhetné magát s a felforditott kalamárisból fekete könyvekké vált a tinta, a melyből eddig a toll mérges czikkeket rajzolt. Még csak azt sem vetjük szemére a korán elhunyt szájas csecsemőnek, hogy hányszor kürtölte a mi halálunkat, hisz elég keserüség az övéinek, hogy az ellenségnek jutott feladatul megfogalmazni a gyászjelentést. Bármily kapóra is jő tehát, hogy ebben a szomoru jelentésben elégtételt vegyünk magunknak az elkövetett igazságtalanságokért, nem tévesztjük szem elől, hogy de mortuis nil, nisi bene; minthogy pedig meggyőződésünk szerint az elhunytról jót mondani nem tudunk, egyszerüen csendes nyugodalmat kivánunk neki. Legyen álma édesebb, mint a milyen szomoru volt Ébredése.

És ezzel örökre végeztünk is az erdélyi conservativek lapjával.

Nézetünk szerint azonban e gyászeset, melyet mi előre megjósoltunk, bő anyagot szolgáltathat az elmélkedésre azoknak, kik hazafias meggyőződésből és nem üres kedvtelésből kivántak egy ellenzéki lapot alapitani az erdélyi részekben.

E komoly rész, mely nem sportból üz politikát, egy kis utángondolás után meggyőződhetik róla, hogy eltekintve a külső körülményektől, melyek ugy szólva appropos-ul szolgáltak az „Ebredés“ megszüntetésének, mélyebben fekvő belső okok idézték elő a conservativ párt ezen erdélyi fiaskóját.

Korántsem vagyunk kormánypártiságunkban annyira elfogultak, hogy ne tartanók hazánk egész politikai fejlődésére nézve üdvösnek egy komoly irányu, elveiben következetes, higgadt ellenzéknek létezését. Szükséges volna ez nem csak azért, hogy netaláni nem várt megingása folytán a kormánynak, legyen egy erőteljes párt, mely kezeibe ragadhassa a kormány gyeplőit; hanem azért is hogy legyen ki tulzás nélkül ellenőrizze a többséget, olykor mérsékelje, másszor sarkalja teendőiben. A többség, mely szorosan azonositja magát a kormánynyal és ezt tenni kötelessége is a végre, hogy az országnak erőteljes kormányzást biztositson, sokszor helyzete miatt nem mondhat el olyan dolgokat, a melyeknek hangoztatása érdekében fekszik a köznek, és különösen nálunk, hol az Ausztriával szemben fenálló viszonynál fogva ugyanaz, a ki a kormányt pártolja, gyakran azon kényszerüségben van, hogy az ellenfélre gyakorolandó pressió czéljából egyszersmind kor-

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

LA ROCHE GRÓF.

Regény.

IRTA:

SAND GEORGE.

Második rész.

XXIV.

(Folytatás).

Gyorsan elintéztem a megbizást. Midőn visszatértem, Butler urat egyedül találtam leányával; nagyon gondolkodónak lászott, több izben figyelmesen tekintett reám, s párszor visszás feleletet adott, tett kérdéseimre. Nagyon megijedtem. Alkalmasint kérdezősködtek felőlem Margittól, gondolám, s mivel elhanyagoltam volt valamit közölni vele ügyeimről, elmondhatta, hogy eddig soha nem látott engem itt Monte-Dore környékén, vagy legalább oly régen, hogy nem is emlékszik reá, de nyugtalanságom csakhamar eloszlott a Butler ur atyai szives modorának gyors visszatértével.

— Még nem határoztuk meg, merre felé tesszük holnapi kirándulásunkat, s hogy hány órakor indulunk, szólt. Üljön csak le egy kicsit ide a szalonba Jakab; leányom mondta nekem, hogy ön meglehetősen ért az ásványokhoz. Ha előbb tudom ez érdemét, igen örültem volna neki, mert azt mondja Love, hogy sokkal többet tud ön ebből, mint a rendes vezetők szoktak tudni, és szerénysége, hasonlóan nagyon ritka tulajdon a vezetőknél, megakadályozott, kellően méltányolni hasznavehetőségét. Most tehát arra kérem, legyen segitségemre, e téren ismereteivel. Ime mi a szándékom. Egyik barátom megkért, állitnék össze számára egy kis gyüjteményt az Auvergne-ben találtató ércz- és kőnemekből, és ezt el szeretném küldeni neki Angliába. Itt mi összeszedtünk a Dora hegység körül található valamennyi fajtát. Legyen tehát oly szives, és törje őket oly módon szét, hogy belsejökről fel lehessen ismerni mindeniket, és rendezze el azokat e kis szekrénybe. Leányom ugy véli, hogy ön földismei korszakok szerint is képes lesz osztályozni e gyüjteményt. Ha pedig fennakadna, itt vagyunk mi csak kérdezzen s kisegitjük.

Szótlan engedelmeskedtem, s midőn elhagytam a szobát, fürkésző tekintetet vetettem Love-ra. Ugy tetszett, hogy könnyek nyomát látom arczán.

Mindenesetre atyjával komoly magyarázatokra került a dolog, mert nagyon izgatottnak látszott, s mialatt tördeltem s rendeztem ércz tartalmu köveimet, hallottam, hogy folyvást komoly beszélgetésbe vannak merülve; de a zaj, melyet szükségképp megszünés nélkül kelle okoznom, s angolaim igyekezete, hogy halkan beszéljenek, meggátoltak kivenni szavaik értelmét. Miért nem beszéltek most is oly hangosan előttem, mint ezelőtt szokások volt? sejtették talán, hogy értem nyelvöket?

Az is igaz, hogy Hope szobájában dolgozva, csak vékony levélajtó által volt elválasztva tőlük, s talán ő végette éltek ez elővigyázattal. Hanem azért nem kevésbbé nyugtalanitott ez is. Ez értekezlet, mely némi részben titkosnak látszott, vajjon nem volt-é szükségképpi következése annak, mely azelőtti napon a Vendeix-szikla közelében folyt le Butler ur és fia közt? Nem megmondta-é akkor Butler ur, hogy ki fogja kérdezni leányát, és ha még mindig a régi érzelmeket táplálja La Roche gróf iránt, igyekezni fog megnyitni e viszonyt, miután az általam elmondott hirek lehetségessé tették azt.

Sorsom végkifejlését idéztem tehát elő az által, hogy Love-nak tudtára adtam, miszerint sem nem haltam meg, sem meg nem nősültem, s e szerént nem csodálkozhattam azon, hogy ezentul az övék is kérdés alá jött. Jelen voltam itéletem tárgyalásán. Hope, ki még mindig féltékeny nővérére, azt állitja, hogy Love busul miattam; de Hope csalódhatik, a mint többnyire csalódnak azok, kik féltékenyek csak azért, hogy azok legyenek, kiknek lelki szükség az ilynemü izgalom; de Butler ur bizonyságot akart szerezni magának, s Love most kétség kivül gyöngéd, de határozott kikérdezésnek volt alávetve. Megbizonyosodni véltem e felől, a Butler ur néhol kétkedő, néhol elhatározó hangsulyozását hallva, midőn kissé emeltebb hangon beszélt; hanem Love oly halkan felelt vissza, hogy daczára a munkámban eszközölt szüneteknek, egy piczi szót sem vehettem ki.

Egy kinosan kiáltott fél óra mulva, Butler ur felállt, s megölelve leányát, átment a Hope szobájába, alkalmasint, hogy számot adjon neki a lefolyt párbeszéd tartalmáról.

Magamra maradtam Love-val. Tovább nem birtam kiállani. Minden áron tudni akartam sorsomat, beléptem szobájába; de jó akaratu, egyúri mosolya zavarba hozott. Ha felvett szerep volt magaviselete, e szerepet valóban jól játszta.

— Mi kell Jakab? szólt hozzám oly hangon, minővel a teheneknek mondta volna a hegyek közt. „Nincs sóm számatokra, jó állataim!“

Egy pár kérdést intéztem hozzá, a szekrénybe berakott kövekre nézve, s a mint csak ugy találomra egyet felmutattam neki, elvette s megvizsgálta nagyitó üvegével.

— Ez egy bámulandó szép darab szólt. Vette-é észre Jakab, hogy vannak egyes kötöredékek, melyek kicsiben magukban foglalják egy nagy szikla minden egyes részleteit, hegyormai-behorpadásai- s jegeczesedéseivel?

Igen, igen, ön is észrevette ezt, bizonynyal, ön kinek oly jó szeme van az efféle dolgokra.

— Nagyon természetes, hogy észrevettem, válaszoltam, rejtett bosszusággal helyezve magam a Love lelki nyugalmának szinvonalára; gyakran üztem a kőtörés mesterségét az országutakon, s vaknak kellene lennie az embernek, hogy ne lássa szemével azt, mivel keze egész nap foglalkozik; hanem egy dolog még is bámulatba ejt, s ez az, hogy egy oly kedves kisasszony, mint kegyed, annyira foglalkozik azzal, s jobban tudja mi rejlik egy szikla belsejében, mint egy férfisziv rejtekében.

— Miért mondja ezt? kérdé Love meglepetve tekintve reám, de arcza nem fejezett ki sem nyugtalanságot, sem megvetést. A miért nem érttettem át bánatát, neje állitólagos közönye miatt?

— Igen is kisasszony, épen ez okból!

— Jól van! tehát felelek megjegyzésére, mivel önnek van esze, s fel birja fogni szavaim értelmét. Valamint ez a kicsiny kődarab magában zárja mindazon elemeket, melyekből áll ama nagy szikla, melynek ez egy részecskéjét képezi, éppen ugy töredék részecskéje egy férfinak vagy nőnek szive, valamennyi emberi válfajnak. A kövekben meg van egy közös alap-képződés az ősrégi időkből, melyek végetlen változatokon mennek át, hogy előállitsák a különböző ércznemeket, melyeknek annyiféle nevet adtak, s annyi osztályba helyeztek el, de melyek még mindig nagyon hiányosan vannak megjelölve. A tudósok kissé ily formán jártak el az emberi sziv kifürkészésében. Már most annyira össze van zavarva a dolog, hogy néha két egyén, ki szereti egymást, mint például ön és neje, éppenséggel nem érti egymást, azt képzelve, hogy ők merőben különböző természettel birnak; miután kifürkészhetlen titok rejlik köztük. Egyik csodálkozik, hogy oly hideg, kimért érzelemmel szereti társa, a másik, hogy amaz nem birja felfogni érzelme nemességét s hű vonzalmát.

Már most a mi önökkel megtörtént, megtörténik sok másokkal.

Tudok oly egyéneket, kik egész éltöket azzal töltik, hogy egymást kiismerjék, s kiknek borzasztó szenvedést okoz, hogy ezt nem képesek végrehajtani. Ez onnét van, hogy egyszerü emberek, vagy tudósok legyünk, igen sokat foglalkozunk azzal, mi csak isten dolga. Ha elgondolnók magunkban, hogy valamennyien isten akaratából ugyanazon anyagból jöttünk létre mint a kövek a föld mélyében, elismernők, hogy mindenben létezik különböző összeállitás, és hogy az jó és helyes; hogy ez mutatja voltaképpen, hogy minden e létben, csak egy nagy egészet képez, és hogy száz meg száz módja a szeretetnek és bizalomnak mind csak azt mutatja, hogy van ebben egy nagy és egyedüli törvény, az t. i. hogy meg kell egymást értenünk és szeretnünk kölcsönösen. Én a kövek, növények és mindazok megismeréséből, mi a természet nagy könyvében feltalálható, meritettem e lelki nyugalmat, és ha én, az ön helyében volnék jó ember, ha valamely nagy szenvedélyt rejtegetnék szivemben, igyekezném megelégedni az oly gyöngéd és tartós vonzalommal, minővel alkalmasint neje viseltetik ön iránt.

(Foly. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

holja is, világos, hogy megbecsülhetetlen egy olyan ellenzék, melynek szava valódi sulylyal bir ugy az ország, mint a szomszéd tartományok előtt.

Sajnos, hogy a magát conservativnek nevező párt nem tudta még szavának megszerezni ezt a sulyt, és daczára annak, hogy volna ellenzéki elem, a mint az erdélyi példa tanusitja, döntő okok miatt nem képes azt felhasználni

Ezen okok között a legfontosabb az, hogy a conservativ pártnak absolute nem léteznek programszerüleg megállapitott elvei. Nincs tehát kitüzve a czél és a zászló, a mely felé és a mely köré a hivek csoportosittassanak. Természetes tehát, hogy azok, a kik a párt szolgálatában az ágitátióra vállalkoznak, csak a szakadatlan támadásokban, a meglevő intézmények, és a kormányzás ócsárlásában tudják teljesiteni hivatásukat. Ezt teljesitette a megboldogult „Ébredés“ is, vak opponálásával folyton olyan intézményeket sértegetvén, melyek bármely állam létezésének alapfeltételei. Ily módon lehetett ugyan növelni az elégedetlenséget, de az ágensek nem állitván uj eszméket a lerombolták helyébe, képtelenek voltak hiveket hóditani, ellenkezőleg lassanként kikaparták enmaguk alól a talajt, melyen a helyesen értelmezett conservatismus existálhat.

A programm hiányából egy részt és a conservativ párt némely tagjának multjából következik a második ok, a miért népszerüségre nem számithatnak. Ez ok a nagymérvü bizalmatlanság és azon feltevés, hogy a conservativok nem tudnának eléggé őrködni a nemzet féltékenyen őrzött jogai felett.

Legyen e feltevés jogos vagy jogosulatlan, de annyi bizonyos, hogy a conservativek nem voltak képesek eloszlatni ezen kételyt s hogy ez hosszu ideig egyik legnagyobb bibije lesz a pártnak.

Egyik fontos oka ezek mellett a népszerütlenségnek az, hogy az ország nem tudott még tisztába jöni azzal, hogy mit akar e párt a conservatismus alatt érteni, a mikor semmit sem akar conserválni meglevő intézményeinkből; az uj intézményekre nézve pedig, a mennyiben elárult vagy koczkáztatott némi nézetet, ezen elvek, mint például a hivatalnokok kinevezése, semmi rokonságban sem állottak a conservatismussal.

Végül specialiter az erdelyi részekre nézve még valamely tisztán körvonalozott conservatismus is csak nagy küzdelemmel számithat elterjedésre, mert itt ősidőktől fogva a szabadelvüségnek ugy a felekezetek, mint nemzetiségek körében, olyan foka fejlődött ki, mely már a fejedelmek alatt páratlanul állott a földgolyón. Itt vérévé vált a népnek a mérsékelt szabad eszmékhez való meleg ragaszkodás, melyet holmi ephemer vállalatok képtelenek megingatni.

Mindezekhez számitsa hozzá az olvasó azt a dölyfös aristokráticus hangot, azt a határt nem ismerő humbugot, melylyel a conservativek Erdélyben beajánlották magukat s akkor érteni fogja, hogy miért ugrottak meg a párttól még azok is, a kikben nemes és őszinte hajlam volt a conservativek ügyének támogatására.

Justus.

— **Klapka tábornok**, kit tegnapelőtt estére vártak fővárosunkba Bécsből, mint a „Közvélemény“ megbizható forrásból értesül, tényleg a török kormánytól nyert megbizatásban utazott Bécsbe. A tábornok ur csak egy-két napig fog időzni Budapesten s aztán egyenesen Londonba utazik, honnan visszatér Stambulba.

— **Török-szerb viszonyok.** Belgrádból jelentik, hogy azon reclamatióknak, melyeket a szerb kormány Konstantinápolyba intézett, a török csapatoknak a szerb határon való összpontositása végett, az lett a következménye, hogy Viddin parancsnoka, Osmán pasa, a török kormánytól parancsot kapott, hogy csapatait menetkészen tartsa. Konstantinápolyban ugyanis ezen indokolatlan reclamátiókban ismétlését látják a tavalyi előjátéknak, melyek folytatásaképen Szerbia török területre rontott s ezért török részről kellő intézkedéseket tesznek Szerbia méltó fogadására. Egyébiránt a porta föltevése ezuttal tán még sem fog megvalósulni, nem mintha a szerb hatalmasoknak nem volna kedve ujra ismételni a tavalyi berohanást, hanem azért, mert Belgrádban tudják hivatalos kijelentések alapján, melyeket a bécsi kabinet oda juttatott, hogy Bécsben el vannak határozva, Szerbia hadiactiójával szemben nem szoritkozni többé diplomácziai fejtegetésekre.

— **Francziaországból** azon sensationalis hirt jelentik, hogy Mac-Mahon leánya és Lulu herczeg közt házasságot terveznek.

A „France“ registrálja Berthaut, Broglie és Decazes herczeg fáradozásait a kamara mielőbbi egybehivása iránt és igy folytatja: A köztársaság elnöke holnap ismét meg fogja hallgatni Decazes hget. Csakis Decazes ur kötelessége a tábornagynak határozottan kijelenteni, hogy Francziaország kegyetlen megalázásának néz eléje, ha a választások csak oktoberben ejtetnek meg. Decazes hg. tudja, hogy nem beszélünk a levegőbe, érti, hogy mit akarunk mondani.“ Ezen passust ugy értelmezik, hogy béketárgyalások várhatók nem sokára.

— **Ausztria-Magyarország** magatartására vonatkozólag arról értesitik a „N. fr. Pr.“-t, hogy monarchiánk sorsának intéző férfiai el vannak határozva, egy hajszálnyira sem térni el azon kimondott elvtől, hogy Romániának és Szerbiának saját határaikon kivül semmi keresni valójuk nincs. Ha pedig a ma érkezett hirek az oroszok továbbnyomulásáról a Balkánon át megvalósulnak, akkor elérkezett azon pillanat, melyen tul — legalább az „eddigi“ biztositások szerint — a monarchia actióját halasztani nem lehet. Az oroszok balkáni átkelését eddig az osztrák-magyar semlegesség legvégsőbb határakép állitották fel. És tényleg hallatszik is, hogy ma fontos tanácskozások tartattak, de a döntő határozatok hozatala csak az uralkodó visszatérése után várható.

A háboru.

Az oroszok bolgárországi hadjárata egészben véve nagyon hasonlit az ázsiai hadjárathoz, azzal a különbséggel, hogy ott az események fejlődése egy hónappal előbb történt. Junius 17-én a legtekintélyesebb katonai szakférfiak, kik az oroszok előhaladását s a török sereg állapotát ismerték, elveszettnek hitték Örményországot és mégis pár nap mulva a Zeidi-Khán és Taha közt megvert török sereg s Mukhtár pasa csapatai, melyek előbb egyre visszavonultak az ellenség elől, elkezdték az oroszokat kiverni.

Bolgárországban a törökök még egy nagyobb csatában se győzettek le, csak nehány többé-kevésbbé fontos pontot engedtek át az oroszoknak, valószinüleg azért, hogy az orosz invazionális sereget hosszu vonalra kiterjeszkedni s azért egyik vagy másik ponton annál könnyebben szétszakitani képesek legyenek.

Tegnap még azt hitették el velünk a külföldi lapok harcztéri tudósitói, hogy a törökök a Balkánon nem akarják az orosz hadsereget átjönni engedni. Ma a hivatalos jelentések hirül hozták, hogy a törökök az oroszokat a Csipka-szoroson ágyulövés nélkül átvonulni engedték. Ha Abdul Kerim terve az lett volna, hogy az oroszokat a Balkán hegyszorosnál föltartóztassa, akkor ily esemény nem történhetett volna meg. De az óvatos török hadvezér tervét, ugy látszik, oly titokban meg tudta őrizni, hogy azt egy szemfüles reporternek sem sikerült ellesni, s most meg van lepetve a világ a hir fölött, hogy az oroszok harcz nélkül átjöttek a Balkánon.

Minket e hir nem döbbent meg, mert azt hiszszük, hogy a mint Ázsiában nem várt fordulatot vett a háboru, ugy európai Törökországban is eljövend az a pillanat, midőn a törökök egyszerre csak minden oldalról elkezdik az oroszokat verni.

Az oroszok átkelése a Balkánon.

Szisztován, Tirnován, Kazanlykon, Gabrován és a Sipka-szoroson keresztül átkeltek az oroszok a Balkánon jul. 13-án este 6 órakor, a nélkül, hogy egy lövést tettek volna.

E sorok irásáig az van tudva, hogy az oda érkezett oroszoknak nincsen ágyujok. Igy hát nagyobb vállalathoz nem foghatnak.

Az orosz csapatok Bulgáriában most a szélrózsa minden irányában el vannak szórva. Egy hadosztály Nikápolyban, a másik Plevnában, egy hadtest Tirnovában Szelviig s a Balkánon tulig előre tolt csapatokkal, két orosz hadtest Ruscsuknál, — mindez ugy szétszórva egy 70 német mértföldnyi területen. Csak Ruscsuk előtt áll nagyobb (40.000 főnyi) orosz haderő, (az orosz trónörökös vezérlete alatt a 12. és 13. hadtest), a többi vonalokon a hadtestek és divisiók csak 8—10,000-re mennek. Abdul Kerim egy hatalmas csapással egyik vagy másik orosz csapatot tönkre teheti.

Az oroszok kegyetlenkedései.

Az oroszok kegyetlenkedéseiről mindennap ujabb hir érkezik. Nem elégednek meg azzal, hogy a muzulmán lakósoktól vagyonukat elrabolják, hanem a nőkön és gyermekeken a legbecstelenitőbb gyalázatosságokat követik el, és mindezt oly pillanatban, midőn a muszka császár proclamatiója biztosságot igér a bolgárországi mohamedánoknak vagyonuk, személyük és családjukra nézve,

A Tirnovó melletti Tems lakosai az oroszok közeledtére a mecsetbe futottak, hol az oroszok elevenen megégették őket.

Az oroszok 300 kocsi menekülőt megtámadtak és lemészároltak. A bolgárokat mindenütt biztatják a török lakósság legyilkolására.

Szisztóvoban a bolgárok minden házat kiraboltak. Az ottani könyvtárakat szétrombolták, a butorokat széttörték és a fákat lefürészelték. Az orosz katonák elpusztiták a mecseteket, megfertöztették és bemocskolták a sirokat és az isteni tisztelethez való tárgyakat.

Mérvadó orosz körökben, mint egy bukaresti távirat jelenti, beismerik, hogy a bolgárok követnek el kegyetlenségeket a törökökön, de ezt ugy tekintik, mint a törökök tavalyi kegyetlenkedéseinek megboszulását. Az orosz hadsereg, mondja e bukaresti távirat, nincs mindenütt azon helyzetben, hogy a törököket megvédje.

Az orosz főhadiszállás.

Az orosz főhadiszállás e hó 14-én Tirnovába tétetett át. A Balkán felé, mint a „N. fr. Pr.“-nek jelentik, 55,000 orosz vonul, ezeknek jobb- és balszárnya azonban hiányosan van biztositva. 12-én 40,000 ember kelt át hir szerint a Jantra folyón, s vonul Ruscsuk ellen, a hol a napokban aligha elhatározó ütközetre nem kerül a dolog.

Az oroszok átkeltek a Balkánon.

Az oroszok átkeltek a Balkánon, ezt a meglepő hirt hozza a táviró Pétervárról, Konstantinápolyból s Bécs felől. Ha e hir való, akkor Törökország második védvonala is át van törve. A Duna után a Balkán. Mind a két átkelés reményen felül könnyen ment. Ellenállás a törökök részéről a szó komoly értelmében sem a Dunánál, sem a Balkánnál nem volt kifejtve.

És épen mert ily feltünő könnyüséggel ment a muszkáknak az átkelése mind a két védvonalon, ébreszt gyanut az iránt, hogy itt egy kelepcze készül a muszkák számára. Másképen nem lehet megérteni a törökök magatartását. Nikápolyt is kardcsapás nélkül vették be a muszkák. Az eddig történtekből arra lehet következtetést vonni, hogy Abdul Kerim haditervében meg volt állapitva, miszerint a muszkáknak lehetővé kell tenni, hogy minél könnyebben, minél előbbre nyomuljanak és akkor, midőn már nagyon előre merészkedtek volna, rájuk csapni. Ez utóbbi időpont ugy látszik, igen közel van már. Az oroszok a Balkán déli oldalán jelentek meg Jeni Zágránál, más forrás szerint Eski Zágránál. De mint a sürgönyökből kivenni lehet, csak orosz előcsapatok érkeztek oda, ágyu nélkül, a zöm még utban van. Az utóbb emlitett két pontról az oroszok Filippopolhoz és Drinápolyhoz nyomulhatnak. Drinápoly pedig Stambulnak a kulcsa. Ezt a törököknek nem szabad elveszni engedni. Igy hát, ha valósul a hir, hogy az oroszok csakugyan Eski vagy Jeni Zágránál, vagy mind a kettőnél volnának, ugy rövid időn nagy csatát várhatunk. A törökök immár tovább nem vihetik a cunctatorkodást — Konstantinápoly veszélyeztetése nélkül.

Nikápoly.

A táviró meghozta a hirét Nikápoly elfoglalásának. Ez esemény nem volt épen váratlan. Az erőd és város tönkre volt löve már az oroszok ágyuitól, különben sem volt számitva hosszas ellenállásra s igy eleste csak idő kérdése volt.

Nikápoly egy hosszu szakadékban fekszik, mely a Duna felé kiszélesül. A dunai tized néhány rosz török házból áll, melyek többnyire fából vannak, továbbá kávécsarnokból halászkunyhókból stb. A parton siri csendesség uralkodik, ellentétben az átellenes Turnu-Magurelli élénk, zajos forgalmával, hol száz meg száz szekér rakodik a hajókról vagy azokra. A török kormány rendszeresen elhanyagolja legjobb kereskedelmi városait, a mi csak az oláhoknak hajtja malmára a vizet. A gabona- és nyers terménykereskedés többnyire spanyol zsidók kezében van. Az ezek által lakott városrész áll a legcsinosabb házakból; a többi bolgár és török lakosok a földmivelés és halászat mellett nagyobbára kiskereskedéssel foglalkoznak. A lakosok nagy része különben török, mi a városnak tiszta, keleties szinezetet ad; huszonöt zsidó és 30 bolgár házon kivül a többi 900 mind török ház.

Az erőditmények csak annyiban birtak fontossággal, hogy Viddin és Ruscsuk közt ez volt az egész Dunaparton az egyetlen szilárd pont.

A Sipka-szoros.

A Sipka-szorost, melyen az oroszok a Balkánba törtek, igy irja le Moltke gr. egy korábbi müvében: „A Jantra egy mély, különös kanyarulatu völgyben áttöri a Tirnovo melletti alacsony hegységet és minden oldalról átöleli az utolsó bolgár királyok kastélyát, mely éles szikla-háton nyugszik. Természeti fekvésnél fogva katonai müveletekre igen alkalmas lévén, elzárja e fontos csomópontot. Maga a város (lakossága jobbára görög és bolgár) igen jól van épitve és vagyonosnak látszik. Gabrova mellett a Jantrán kőhid vezet át és innen az ut pompás bükk-erdőkön vezet fel a sipkai szoroshoz. A mély völgyek, melyekben a Jantra és Turadsa forrásai fakadnak, ott magas igen keskeny nyerget képeznek, de azok, bár meredekek, nem sziklásak és a lejtőkön csatárok által passirozhatók; e szorost könnyebb áttörni, mint a többi utakat. Onnan Sipka falváig az ut egy mértföldnyi hosszuságban igen meredek hajlással vezet le. Egy pillantás a kazanlaki völgybe a Balkán déli töve és az eski-sagrai alacsony hegység közt, az óriás hegységben fekvő hirschbergi völgyre emlékeztet. A legnagyobb termékenységnek és népségnek örvend. A diófák hosszu sorai jelölik a folyók irányát és gyümölcsfa-erdők a helységek fekvését. A völgy egy részét rózsa-kertek fedik, melyeket rózsa-olaj készitésre használnak; de e mellett gazdagok gabonában, nyájakban, vizben és fában.“

Táviratok.

Pétervár, jul. 16. Turnu-Magurelliből jelentik jul. 15-éről: Tegnap reggeli 4 órától estig tartó heves ütközet után ma Nikápoly feltétlenül megadta magát. Az oroszok példátlan vitézséggel küzdöttek és elfogtak két pasát és 6000 rendes katonát.

Konstantinápoly, jul. 17. este. Hir szerint a vaskapun a Balkánba hatolt oroszok 18 zászlóaljból álltak, melylyel szemben török részről csak két zászlóalj volt.

A portán azt állitják, hogy az oroszok ellen nyomuló Reuf pasa azokat megverte és visszaszoritotta.

A ruméliai vasutak igazgatója Drinápolyba érkezett, a forgalmi eszközök biztonságba helyezése végett.

Az oroszok hir szerint előnyomulnak a Dobrudsában.

Mehemed Ali pasa Nisbe érkezett.

Nyolczvan bolgár, kik kémkedés gyanuja alatt elfogattak, Konstantinápolyba szállittattak.

Alexandria, julius 16. További 3000 főnyi egyptomi katonából álló szállitmány indult el Konstantinápolyba.

London, jul. 17. Az „Office Reuter“ 16-ról jelenti Athenből, hogy a kamra a király rendeletével berekesztetett. A „Standard“ a Balkánon való átkelésről szólva czikkét azon biztositással fejezi be, hogy Anglia Konstantinápolynak az orosz seregek általi fenyegetésével szemben nem fog passiv maradni s hogy sohasem fogja megengedni, hogy az oroszok Konstantinápolyt megszálljék.

Bécs, jul. 17. A „Fremdenblatt“ kijelenti, hogy a Balkánba történt átkelés fontos katonai incidens ugyan, de azért nem jelenti a politikai helyzet megváltoztatását. Ausztria-Magyarországra nézve semmiféle inditó ok sem merül föl, a tartózkodó álláspontból kilépni.

Bécs, jul. 17. A „P. C.“ távirati részleteket közöl Nikápoly bevételéről: E hó 15-én este a 9-ik (Krüdener) orosz hadtest megtámadta Nikápoly előtt a törököket, s kényszerité őket az erőd sánczai mögé vonulni. 16-án reggel az oroszok Nikápolyt körülfogván s megtámadván, az őrség Achmed pasa és Hasszán pasa vezérlete alatt, az azelőtti napon érkezett segédcsapatokkal együtt megadta magát. Az oroszok 30 ágyut és 2 török monitort ejtettek zsákmányul. Ugyane lap szerint határozottan valótlan azon állitás, mintha az oláh hadsereg nem lépne föl offensive, hanem csak a dunai vonal védelmére szoritoznék.

Zágráb, julius 17. Kosztajnicza mellett, Bubokojárka falunál az osztrák-magyar és a török őrjárat egymásra lövöldözött, szerencsére minden következmény nélkül. Bosnyák menekült családok ismét szökdösnek át határainkon.

Drinápoly, jul. 17. Vasárnap a törökök Ziman bej vezénylete alatt Jenizagránál megtámadták az orosz előcsapatokat. Makacs küzdelem fejlődött ki. Az oroszok sulyos veszteségeket szenvedve visszaverettek a Balkánba. Majd számosabb erőkkel ismételték a támadást. Ismét véres harcz fejlődött; az oroszok tulnyomó számmal voltak, de tüzérség nélkül. A török ütegek kitünően működtek az oroszok szárnya ellen. A nagy tulerő daczára a törökök két óráig állottak helyt. Ekkor Reof pasa az oroszokat oldalt és hátulról keresztüz közé vette és nagy veszteséggel visszaverte a Balkánba.

Péra, jul. 17. Egy hivatalos hirdetmény tudatja Konstantinápoly lakóival, hogy az oroszok Kairbanyháznál átkeltek a Balkánon; inti a lakósságot, hogy legyen nyugodt és támogassa a kormányt a betörők visszaverésében; a miniszterek éjjel nappal a szeraszkieratusban vannak, folytonos összeköttetésben állanak a hadsereg parancsnokságával; a legnagyobb buzgalommal gondoskodnak a hadsereg szükségleteiről. Kirschfeld, mint német katonai attaché Drinápolyba utazott. A bolgár felkelés, melyet az oroszok szitanak, csekély haladást tesz. A törökök a dunai harcztéren meglepő actióra készülnek. Szuleiman pasa Dedeagáthba érkezett és átveszi a császári gárda vezényletét.

Bukuresti szemle.

A keresztények védői ugyancsak kitesznek magokért Bulgáriában. A „Pressa“ szemtanu levelezője irja ezeket Sistovóból: „Minő gyászos látvány tárul szemeink elibe, ha Sistovón az elhagyott török városrészbe érkezünk! A házak és boltok ajtói összetörve, minden ablak bezuzva, az utczák minden nemü tört darabokkal, üvegekkel, butorokkal, arab és török nyelven irt iratokkal vannak tele. A házak és török templomok belsejében, melyeket meglátogattam, még rosszabbul vala. A nép dühe vonult azokon át és tette a legyőzött és elszaladt törökökkel azt, a mit ezek tettek századokon át a szerencsétlen alattvaló népséggel.“ Tehát nem kell Ázsiába mennünk, hogy szemtanui lehessünk a muszka humanismusnak! „A sistovói törökök több nap óta készültek a menekülésre, közel háromszáz szekeret szedtek össze a környékből, hogy családjaikat és drágább tárgyaikat megmenthessék. A mit ott hagytak, a nép első dühében mind összezuzta. Rendelet lőn kiadva, hogy hordjanak mindent a rendőrséghez, de felette kevesen hallgattak ezen rendeletre. A törökök nemcsak a sebesülteket, de még a halottakat is magukkal vitték. Különös látvány volt minden lovas nyergében egy-egy halottat látni. A muszkák a hegyeken és szőllőkben csak negyven halottat találtak. Az oroszok négy hidon mentek át, melyek közül a második 600 méter. Az első hid a román partról a Véda folyó száda és Verdin sziget között, a második a Verdin szigetet köti össze egy kissebb szigettel, mely nagy viz álláskor vizzel van boritva. Innen e kis szigetről a Dunán át a leghosszabb 120—130 méter harmadik hid. A hidak bárkákra vannak rakva, s minden bárkát egy-egy tengerész őriz. A hidak oly szélesek, hogy négy lő elfér egymás mellett. A román parti hidfőnél őrház van, hol egy százados áll és ez engedi meg az átmenetelt, de engedélyt Zimniczán ad az orosz-hatóság.

Bretianó is meglepte a turnu-szeverini atyafiakat Caradu képviselővel és Falkojánó hadügyministeri igazgatóval. Ott ma egyetlen katona sincs. Mit kerestek tehát ezek Szeverinben? Sok beszédnek sok az alja. Legbizonyosabb, hogy a szerb kormány küldötteivel paktáltak, hogy ott mehessen át a román sereg szerb területre, mert ott nincs ám Viddin vára és igy nem kerülne vérbe a dicsőség. Nincs kilátás erre, azt mondják a mérsékelt lapok. A dolog azonban ugy áll, hogy ha Ausztria-Magyarország elnézi, akkor szépen elmasiroznak, de ha azt mondja, hogy: nem fogsz átmenni, akkor nem is mennek; mert a honvédek pár óra alatt Vircserován s onnan Turnu Szeverinben teremhetnek, s akkor aztán hogyan és hol fogna hazajöni az egyetlen román hadsereg? Ha mi akarjuk, ugy lesz szerb-román alliantia, de ha nem akarjuk, ugy nem lehet. Jól tudják ezt Bukurestben és Belgrádon egyaránt. Van még más baj is. Az ázsiai török győzelmek is gondot adnak mindkét helyen. A román lapok annyira röstellik ezt a nem várt győzelmet, hogy okosabbnak tartják merőben elhallgatni avagy kicsinyleni. Most már láthatják, hogy nem olyan csontváz a török hatalom, melyről az izmok a vezérczikkektől lehullanának.

A törökök után nyomban mi következünk. A „Telegrafu“ „Üldözések Erdélyben“ czim alatt igy ösmertet minket olvasóival: „Siralmas jelenetek támadnak ma fel tul a Kárpátokon s fájdalommal látjuk, hogy Erdély szomoru események szintere lett. A magyarok százados gyülölete és fanatismusa hallatlan merészséggel szabadult fel a Románok ellen; az emberiség és jogelvei mindinkább tünedeznek, de a faj-szenvedély oly vadságot ölt, a melyet eddig csak a Dunántuli barbároknál tapasztalhatunk.

Pourqoi tant de bruits?! Arone Densusianu és társai perbe fogatásáért. „Ezt az 1873-beli pert csak azért vették elő, hogy gyülöletüket és fanatismusokat kielégithessék azon népek ellen, melyek a törökjárom alóli szabadulásért harczolnak az ázsiai barbárság szétzuzása végett. Constatálva van, ezen utálatos rendszabály által, hogy a magyar igazságszolgáltatás az emberiség és igazság elveitől távol, csak eszközül a szolgál a magyar rásza bosszuállási czéljainak. A románok ellen intézett ezen üldözési rendszerrel szemben kérdezzük: Meddig fognak az igazság elvei insultáltatni Magyarországon ép ugy mint Törökországban? Lehetséges-e, hogy át ne látnák a magyarok, miszerint ilyen, csak is a gyülöletre és fanatismusra alapitott eljárással, compromittálják lételüket Európában ép ugy mint a törökök s olyan örvényt tárnak fel maguk és az erdélyi románok között, a mely gyászos lehet egykor hazájukra nézve.“

Itt aztán közli Hildebrand József vizsgálóbirónak M.-Vásárhelytt 1877. april 1-én kelt perbefogatási rendeletét.

Mi meg azt tudjuk, hogy az osztrák-magyar monarchiának van consula a Dimbovicza mellett, a ki meg fogja értetni a vörösök félhivatalos lapjával, miszerint jó lesz előbb a törökökkel végezni Viddin alatt s aztán elegyedni bele egy másik szomszéd birodalom belügyeibe. A „Telegrafulu“ pedig vegye tudomásul addig is, hogy nem azért fogták perbe Densiusianut és társait, mert románul is beszélnek, hanem mert ca agenti provocatori szerepben találtattak s az ilyenek számára Romániában is, Ungariában is csak egy és nemjk ótféle törvény van, bárminő nyelven is beszéljenek. Az ilyen álpathossal irt czikkekkel Densiusanu és társai ügyén aligha könnyitenek.

Orosz lapokból.

A „Russkij Mir“ Boszniának az osztrák-magyar haderő által leendő megszállását a keleti ügyek jelenlegi állásának megfelelőnek találja. A parallel működés ellen, mely a szerencsétlen tartományt a pusztitó basibozukoktól megtisztitaná, s csupán álarczozott együttes működés lenne, orosz szempontból, tekintettel Szumarakoff bécsi küldetésére, kifogás nem tehető.

Ha Austria valóban teljesitené most azt, a mit neki Oroszország a mult évben javasolt, akkor az orosz politikai programmhoz eme visszatérésében bizonyitékát kellene látni annak, hogy Ausztria-Magyarország felhagyott azon angol-török rokonszenvezéssel, melynél fogva annak idejében az Oroszországgal való cselekvő közreműködés javaslatát visszautasitotta.

Ha Austria el van tökélve érdekeinek megvédése végett Boszniát megszállni, akkor talán hajlandó lesz nem akadályozni Szerbiát, hogy Romániával véd- és dacz-szövetséget kössön. Mihelyest Ausztria cselekvőleg fellép, megszünik magától az ok, mely által Szerbia a beavatkozástól visszatartatik.

Boszniát hatalmába ejtvén, Ausztriának nem lesz többé alapja a szerbek hadmüveleteit Nis és Novi Bazar ellen akadályozni. A szerb fejedelemség szabad kezet nyer a szomszéd délkeleti török területre vonatkozólag, mikor nyugati határai meg lesznek tisztitva a törököktől az osztrák hadsereg által. Az osztrákok megszállván a reájok nézve legfontosabb török tartományt, okszerüleg nem ellenezhetik más török területeknek Szerbia által

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

való elfoglalását, a melyek az osztrák érdekek körét nem érintik.

Ezen okoknál fogva valószinűnek találjuk a hirt, hogy Szerbia, tekintettel Boszniának várt osztrák-magyar megszállására, az orosz-török hadjárathoz csatlakozni fog.

A „Sovremennyja Izviestija“ azon veszi, hogy Angolország Európa nevében mer szólni, holott itt 80 milliónyi lakosságánál és területének terjedelménél fogva az első helyü szó Oroszországot, a 2-ik Németországot, 3-ik Francziaországot, a 4-dik Ausztriát és az 5-dik csak azért illeti Angliát és nem Olaszországot, mert rettentő tengeri hajóraja van. Indiának Európában nincs szavazata. Sajnálja, hogy Európa türte Montenegrónak megtámadását oly két hatalom kedvéért, mely érdekét találja egy egész faj megsemmisitésében. S ezen hatalomnak vannak még is levelezői az orosz hadseregnél! Ausztria mondja, hogy a hatalmasabb Szerbiát nem türi határainak szomszédságában. Ugyanezt nagyobb joggal mondhatná Szerbia szomszédjainak. S ha Szerbia igyekeznék magát a törökök ellen jobban biztositani, akkor ezen esetben Szerbia érdekei százszorta nagyobb figyelmet érdemelnek, mint Ausztriának Szerbia gyengitésében és semlegességében álló érdekei.

Ausztria és Angolország cselekedetei s szavai szerfelett lázasztók; az igazságosság érzetét sértik. Képmutatás, legaljasabb csalás és ámitás. Ha az angol kékkönyvben foglalt titkos levelezések Törökország irányzóival napfényre jönnének, a legszigorubb büntető törvénykönyvben sem lehetne akadni oly szakaszra, mely szabatosan meghatározná a büntetés mérvét a háboru elkerülésének ürügye alatt hozott ártatlanul lemészárolt emberáldozatokért. A borzadalmas alkudozásokat csak azért folytatták, hogy Törökország a szlávok nagyobbmérvü mészárlására, a háborura elkészüljön. Miért követelte Ausztria Szerbia semlegességét, mikor ő maga meg nem állitotta a törököket? Ausztria nem teljesitette a feltételeket, a melyekre őt Szerbia semlegessége kötelezte s azért Szerbiának jogában áll a semlegességi igéretet megszegni. Oroszország pedig fel van jogosulva a halálra kárhoztatott montenegróiak megmentésére, a Szerbián keresztül vezető legrövidebb utat választani. Oroszország nem ismer más feltételeket, azon kivül, hogy hadserege ártatlan faj- és hitrokonainak megmentésére indul. (!)

A háború román szempontból.

(Saját tudósitónktól.)

Brassó, julius 15-én.

Alkalmam volt közelebbről egy kiváló tekintélyű román kamarai taggal, kinek nevét nem vagyok felhatalmazva megnevezni, az orosz-török háborúról, főleg pedig Románia helyzetéről eszmecserébe bocsájtkozni, melyből az érdekesebb, Romániát illető részt imitt kivonatilag veszik t. olvasóink:

„Uram, mi a háborut nem akartuk! Ugy látom, mosolyog, talán hihetetlennek tetszik ez, pedig ha ismerős lenne benső körülményeinkkel, bizonyára nem tenné azt! Mert lássa csak, mig Szerbia és Montenegró Oroszország buzditására a porta ellen fegyvert ragadott, addig mi, habár valljuk meg az igazat, hasonló buzditásban nem szükölködtünk, nyugodtan viseltük magunkat. — Miért? — Mert meggyőződésünk az, hogy mi háború által csak veszithetünk. Azon mondhatni független viszony, melyben a portával éltünk, azon csekély évi adó, mit fizettünk, soha sem indithatott volna minket arra, hogy Törökországgal szakitva, az eshetőleges önállóság csekély reményében békés nyugalmunkat, fejlődő belügyeinket, a háború pusztitásainak kitegyük és még esetleg Szerbia avagy Montenegró sorsában részesüljünk.

Ott állottunk mi a háború kitörése előtt két colossus közzé ékelve a legnagyobb bizonytalanságban.

Mert elhiheti nekem, hogy habár a porta mélyen sértette Románia tekintélyét, és legalább fél Romániát elidegenitette magától akkor, a midőn alkotmányában Romániát provinczianak, és fejedelmét pasának nevezte, mindazonáltal ott állott Kalafat háromhónapig nyitva a törökök számára, melyet bármely pillanatban minden ellenállás nélkül elfoglalhattak volna, miután egyetlen katonánk sem volt ottan, és biztosithatták volna maguknak Romániát, a mely semmi kedvet sem mutatott az orosz szövetséghez, és mely a körülményektől kényszeritve jött a jelen helyzetbe. A törökök, lett légyen az a többi hatalmaktól való félelem miatt, avagy bármi okból is, behunyt szemmel állottak Kalafat előtt és várták, hogy a „hegy jöjjön Mahomedhez“. Az el is jött egy csomó muszka képében és Románia mit tehetett egyebet, mint jó szemmel nézni a békés átvonulás pusztitó nyomait, ha csak a még borzasztóbb ellenséges invasiónak magát kitenni nem akarta. És most — háborút viselünk a török ellen. Ha azt hiszi ön, hogy egy józan román remél valamit e háborutól, akkor csalódik. Én részemről meg vagyok győződve, hogy a legjobb esetben urat cserélünk.

Itt áttérve a „Kelet“ Justus-a által a román sebesültek segélyezésére alakult comiték ellen irt czikkekre, a minek azon eredménye lett, hogy a belügyminiszter a comitékat betiltotta, megjegyzi, hogy „Hasonló esetben Románia kormánya sem tehetett és tett volna egyebet.“

S. Gy.

Magyar lapok szemléje.

A „Pesti Napló“ kérdi, hogy hol kezdődnek a monarchia érdekei a jelen háboruban? Hol van ama határ, melynek átlépésekor Ausztria-Magyarország megtenni köteles amaz intézkedéseket, melyeket a lelkiismeretes érdekpolitika megkiván? Midőn az orosz hadak átvonultak a Pruthon, a Dunát mondották a határnak. Mikor az oroszok végre a Dunán is átkeltek, a Balkán védvonalára utalták a nyugtalan közvéleményt. Ma e védvonal is orosz kézbe jutott s rövid idő mulva egész Bulgária orosz uralom alá kerülhet. Ausztria-Magyarországnak le kell mondania a tétlen néző szerepéről. Nehány nap alatt el kell dölnie, hogy mily következménynyel bir a balkáni átkelés, s ha a törökök nem képesek visszaszoritani az orosz hadakat, a monarchia actiójának órája bekövetkezett. A további vesztegles elárulását jelentené a monarchia érdekeinek.

A „Hon“-nak ugy rémlik, hogy Abdul Kerim az oroszokon Drinápoly tájékán fogja megvenni a dunai átkelésért a hid, s a balkáni átkelésért az utvámot. De legyen bármiként, tény az, hogy most döntő csatatéri és politikai események előtt állunk. Ha cserben hagyja Hadur az ozman sereget, monarchiánknak kell „megállj“-t kiáltani a győzőnek, hogy diadalát ki ne zsákmányolhassa. London felől is mind nyomatékosabb kezd lenni a hang, hogy Anglia nem fogja soha megengedni Konstantinápolynak orosz kézre kerülését. A török hadsereg elbukhatik a csatatéren, de Törökországnak bukni nem szabad.

A „Nemzeti Hirlap“ emlékezete előtt a vészhirek olvasására, felötlenek mindazok, a miket a török vezénylet hibáiról és hiányairól tud, s nyomukban egyuttal a kétely: valjon van-e Abdul Kerimnek egyátalában haditerve? Azt látja, hogy a keleti bonyodalmak most lépnek eddig legkomolyabb stadiumukba, mely valószinűleg dönteni fog a háboru kimenetele felett, s mely az eddigieknél komolyabb próbára teendi a monarchia politikusainak szilárdságát s ügyességét, és — ki tudja? tán — népeinek hazafiságát is.

A „Közvélemény“ azt hiszi, hogy semmi sincs elveszve. Nyugodtak lehetünk, mert az oroszok gyors müveletei által elért előnyök nagyon látszólagosak, tehát legkevésbé se veszélyesek a törökökre nézve. Megnyugtatásul szolgálhat az, hogy itt Európában sokkal jobban szét van forgácsolva az orosz erő, mint volt Ázsiában; a Sumla-Rasgrad közti vonalon hatalmasabb erő áll, mint állt Erzerumnál, s hogy Abdul Kerim meg fogja tenni a magáét, ha annak ideje elérkezik.

Az „Egyetértés“ ugy találja, hogy igaza volt I. Napoleonnak, midőn azt mondotta: „Ausztria mindig egy eszmével és egy hadsereggel késik el.“ Ime a legnagyobb válság pillanatában egy oly hadsereg áll, milyennel nem rendelkezett még a monarchia s egy oly eszme lesz vezércsillagunkká, mely lángoló lelkesedést szit a polgárok millióiban. A döntő pillanat mulik, a dicső vezéreszme a porba fojtva nehezen füstölög, a hadsereg ott áll tétlenül. Tehát ismét elkésünk! Akkor meghalunk oly öngyilkos halállal, melyet az a katona talált, ki a harczok veszélyeitől való féltében főbelőtte magát.

A „Kelet Népe“ nem aggódik a Balkán forczirozása miatt, mig a várnégyszög egy vára sincs bevéve és intact Abdul Kerim hadserege. E hadsereget meg is kerülhetnék az oroszok a nélkül, hogy köszönet volna benne. Megforditott arczvonallal küzdeni egy hatalmas hadsereg ellen, nem irigylendő feladat, melybe Miklós főherczegnek nehezen lesz kedve belefogni. Várjuk be tehát, mint fejlődnek az ügyek ott, hol megvihatlan positiókban várja a támadást Abdul Kerim. A londoni „Standard“ azon táviratilag jelzett nyilatkozatát, hogy az angolok a Balkánon átkelt oroszoknak soha sem fogják megengedni Konstantinápoly megszállását, mint az angol ministerium közlönyének nyomós szavát örömmel veszi ugyan tudomásul a jövőre nézve, de azt hiszi, hogy az angol vetónak ideje nem érkezett még meg legalább annyiban, hogy Konstantinápoly megszállása még igen messze lehet.

A törvényhatóságokból.

Kolozsmegye közigazgatási bizottsága.

(Vége.)

Hóry Béla I-ső aljegyző, kihágásos ügyeket ad elő, melyek közül rődi Mokán Flóra és apahidai Velcherán Arszintye felebbezéseik elutasittatván, gróf Bánffy Miklós ur telfolyamodására a virági, hódosfalvi, malomszegi, rogoncsi, tányisi korcsmajog arányositása tárgyában hozott alispáni határozatok feloldása mellett az I-ső foku határozat hagyatott helybe. Továbbá Hauszmann Herschné apahidai lakósnőnek a III-ad foku határozat elleni felebbezése elutasittatott.

Székely János királyi főmérnök havi jelentésének tudomásul vétele után felolvastatott a közmunka- és közlekedésügyi minister urnak a megyei államépitészeti hivatalok szervezésére vonatkozó leirata, mely a megyei mérnökkel minősitvényi táblázata felterjesztése végett közöltetik.

Ugyancsak a közmunka és közl. minister urnak a mult évi féléves jelentésre tett leirata áttétetik a megye közgyüléséhez.

Királyi ügyészi helyettes Bodor László nagy részletességgel kidolgozott havi jelentése tudomásul vétele után Bónis István főjegyző kérdést intéz előadó királyi ügyészi helyettehez, hogy van-e tudomása arról, hogy az 1876. évi XIV. törvényczikk 162. §-a az orvosrendőri és törvényszéki boncolatok teljesitését a tiszti főorvos kötelességévé teszi s ha van tudomása: ezen eljárásoknál miért nem alkalmaztatik a tiszti főorvos? Mire királyi ügyészi helyettes ur azon nyilatkozatot tette, hogy azon minőségbeni eljárásra a törvényszéki orvos van hivatva, ott, a hol ilyen létezik; a bizottság azonban a felelettel a kérdést tisztázottnak nem találván, igazságügyminister ur ő nagyméltóságához a kérdés eldöntése végett felterjesztést tenni határozta.

Bodor László kir. ügyészi helyettes, felolvasta junius hóra vonatkozó jelentését. Tudásul vétetett.

Ezután felolvasta a hidalmási, tekei, kolozsi és mócsi királyi járásbirósági fogházak megvizsgálásáról felvett terjedelmes jegyzőkönyveket és azok alapján hozandó határozati javaslatokat. E jegyzőkönyvek élénk tanuságot tesznek arról, hogy a járásbirósági fogházakra mennyire kevés gond fordittatik.

A kolozsvári királyi törvényszék területéhez tartozó járásbirósági fogházak, melyeknek javitása körül Sebestyén Mihály volt királyi ügyész huzamos időn keresztül fáradozott, kevesebb kivánnivalót hagynak fön, de azok sem felelnek meg a büntető igazságszolgáltatás követelményeinek. Az ezeknél észlelt hiányok eloszlatása iránt, a királyi ügyészi helyettes bizatott meg, hogy a királyi főügyészséghez fölterjesztést intézzen és annak eredményéről tegyen jelentést a bizottságnak.

A hidalmási és tekei járásbirósági fogdák ázsiai állapotokra emlékeztetnek, főként a hidalmási fogdahelyiség a botrányig gyarló. Még azt is nélkülözik ott a letartóztatottak, minőt ha egyéb tekintetből nem, legalább közerkölcsiségi szempontokból meg kellett tenni. Hiányzik a kellő mennyiségü ágy és ágynemü, ugy, hogy a letartóztatottak kopasz padozaton kénytelenek kiheverni az élet viszontagságait, mozsdóedény, fogas, ivópohár, stb. ott nem ösmeretes szükségleti tárgyak. A tekei járásbirósági fogdában pedig már annyira ment a civilizátio, hogy a foglyokat fegyver helyett a régi jó időkre emlékeztető hajdupálczával őrizik, mert abban a hitben élnek ott az emberek, hogy a ki lopni és ölni jár, annak elég jótétemény az, hogy az állam kosztjáu ingyen élhetnek.

A kir. ügyészi helyettes, a tekei és hid-almási fogda viszonyai javitása iránt terjedelmes és objectivitással kidolgozott felirati javaslatot tett, mely elfogadtatott; előterjesztette egyidejüleg, hogy az észlelt szabálytalanságokat, sürgős intézkedés végett, azonnal a főügyészség tudomására juttatta; valamint azt is, hogy a b. hunyadi, kolozsi és mocsi kir. járásbiróságok fogdájának észlelt hiányok némelyike, a főügyészséghez intézett fölterjesztései alapján, a lehető gyorsan elenyésztettek.

Még két inditványt nyujtott be a kir. ügyészi helyettes. Egyik a közjegyzők szabálytalan és késedelmes eljárására vonatkozott, mit a kézbesitések tanusitanak; másik a védtörvény 42 §. és az annak végrehajtása tárgyában kiadott szabályrendeletre, mely szerint a bizottság részéről volna intézkedés teendő a szolgabirákhoz kiküldendő körrendelet alakjában, hogy a védkötelesek összeirását megelőzőleg a jelentkezésre fölhivás oly helyeken is tétessék közzé, melyek a községhez tartozó telkek vagy gyárhelyiségek, de attól távolabb estek; most számos eset fordul elő, hogy az ily helyeken tartózkodó védkötelesek, a hirdetésről semmit se tudtak, s a miatt nem jelentkeznek. E két inditvány tárgyalására idő nem levén, a következő ülésre lett halasztva.

Ezután a királyi tanfelügyelő távollétében, Bónis István főjegyző ad elő néhány kevésbbé fontos tanügyet.

Végül Izsák István távirdaigazgató-helyettes megteszi havi jelentését.

Ezzel az ülés 1 és fél órakor bazáratott.

b—s.

Fogarasmegye közigazgatási bizottsága.

Fogarasmegye közigazgatási bizottsága e hó 9-én tartotta ülését Szentiványi Gyula főispán elnöklete alatt. Dragusianulu alispán jelenti, hogy Klokocsánu jegyző, kit junius hó elején egy paraszt Streza-Kerzischorán megtámadott, sebeiben meghalt. A gyilkos befogatott. Továbbá Margineniben jun. 21 és 22-én 6 ház leégett, s a gyujtási gyanuval terhelt egyén őrizet alá vé etett.

Böhm Hugó adófelügyelő reményét fejezi ki, hogy az adóhátralékok az alattas közegek által be fognak hajtatni.

Szeremley tanfelügyelő kiemeli a községi előljáróságok lassuságát. 1876/7-iki iskolai évnek már vége van, s 30 község a vizsgálatokról való jelentést még nem küldötte be. Az 56 községből beérkezett jelentések fényes eredményekről tanuskodnak Neicu Miklós tanitót, ki a vizsgálat megtartása előtt, állomásáról eltávozott, az egyházi hatóságnak feljelenteni kéri. — A tanfelügyelő inditványa folytán Zakariás Mártonnak 9 szobából álló háza a polgári iskola számára elfogadtatott.

Kovács épitészeti főnök az utak jó állapotban létéről tesz jelentést, s inditványozza, hogy a lakók az utak készitése alól az aratás bevégzéséig mentessenek fel, mit a bizottság teljesit.

Dr. Bruszt főorvos az egészségügy kedvező állapotáról tesz jelentést, kiemelvén, hogy pár hideglelésen kivül, más betegülési eset nem fordult elő.

Deanu rabló-társainak elfogatása.

Déva, 1877 jul. 18.

A f. hó 16-iki levelemet ezen tárgyról csakis egypár rövid távirat és hallomás után irtam. A tárgy azonban elég örvendetes és fontos arra, hogy akkori tudósitásomat, teljesen megbizható adatok alapján kiegészitsem.

Az elfogott rablók következőleg nevezik magokat:

1 Dencsuleszku Dumitru bukuresti illetőségü.

2 Nikulaj Gyorgye romániai.

3. Juon Tyelanka lui Dumitru petrillai illetőségü.

Elfogattak f. hó 13-án reggeli 1 órakor Petrozsény felett a havason a Kanta lui Rusz nevü helyen. Rákóczy Miklós, csendőrhadnagy már negyednap óta kutatta őket csendőreivel. Ekkor rájok akadt, még pedig először Nyikulaj Gyorgyére és Juon Tyelankára, a kik az együtt tanyászó bandától mintegy 100 lépésnyi távolságban őrálláson voltak, az egyik két, a másik egy csövü fegyverrel.

Ezeket sikerült oly gyorsan és ügyesen megrohanni, elnémitani és megkötözni, hogy fegyvereiket nem használhatták, társaiknak hirt nem adhattak.

Ezután az őrjárat előre nyomult s 50 lépést haladván, sürü tüzeléssel fogadtatott egy köszikla megöl. A csendőrök is lőttek néhányat; csakhamar azonban a parancsnok rohamot vezényelt és ez annyira meglepte a rablókat, hogy futásnak eredtek, s még futásközben is visszalövöldözvén, átmenekültek a romániai határra.

Dencsuleszku egy csendőr golyója által balpofáján találva összerogyott és elfogatott.

A többiek is hánytak el fegyvereikből, ugy hogy összesen 2 db. hátultöltő dupla, két db elöltöltő dupla és egy egycsövü jutott a csendőrök kezébe.

Jutott még a csendőrség kezébe sok lőszer. Alig szenved kétséget, hogy ugy a petrillai Groszmann, mint a hosszuaszói Klärmann kirablását és meggyilkolását ez a banda hajtotta végre.

16-án behozták az elfogottakat a dévai törvényszék börtönébe. Nyikulaj Gyorgye és Tyelánka azt vallják, hogy a banda főnöke Deanu, s hogy Dencsuleszku, kit ők most is domnunak czimeznek, Deanu jobb keze volt, hasonlókép kapitány.

Ez utóbbi nem vall; szenved is nagyon, mert sebje 11. cm. mélységü s a golyó még benn van. Alig remélhető, hogy felgyógyuljon. Alapos a gyanu különben, hogy neve nem Dencsuleszku és ő sem bukaresti, mivel magyarul és németül is tud, csak nem akar beszélni.

A csendőrök tizen voltak, nem haton, hogy előbb hallomásból irtam. Ez azonban érdemükből nem von le semmit. Derék parancsnokukkal együtt megérdemlik, hogy nyilvánosan és névszerint megdicsértessenek. Neveik: Pál Gergely, Szász Mihály, Bakos György, Sir János, Bartolome György, Hajdu József, Fekete Ábrahám, Szilezian József, Lukács Lajos és Flagner Mihály.

Ujból elindultak, hogy valamiképen Deanut s a hátramaradtakat is keritsék be az itt ülő hivek mellé.

— s. —

A „KELET“ magán-távirata.

Feladatott **Budapesten** julius 19. d. e. 11 ó. — p.
Érkezett Kolozsvárra julius 19. d. e. 11 ó. 40 p.

Az oroszok 45 zászlóaljat átvittek a Balkánon Kazanlik, Jamboli és Eski Zágra-felé. Abdul Kerim sergével megindult nem tudni merre. Klevna felé az oroszok az előnyomulással felhagytak. A muszka sereg zöme Osman-Bazárnál áll; várják az ötödik hadtestet, mely tizenegyedikkel Ruscsukot cernirozandja.

Romániával szerződés köttetett arra nézve, hogy ez védi a Dunavonalat; Szerbiával a terv elejtetett.

Konstantinápolyban nagy az izgatottság, Mahmud Damad megy Kerim táborába, sőt hirlik, hogy megszökött.

Görögország és Kréta a háboru szélén áll.

Layárd alkudozik a portával az angol hajóhad iránt. Ha Gallipolit az angol megkapja, ez esetben az olasz Antivarit megszállja.

Muktár Ázsiában orosz határon, az ellenség balszárnyán áll.

* * *

Feladatott **Gyulafejérvárt** jul. 18. 4 ó. 20 p.*)
Érkezett Kolozsvár jul. 18. 4 ó. 25 p

A rom. cath. státusgyülés megnyittatott. Megjelent 44 világi, 46 egyházi képviselő. Jósika Lajos báró inditványára a pápához ismert ünnepélye alkalmából hódoló felirat, Páll Sándor inditványára pedig Haynald érsekhez 25 éves jubilaeumára üdvözlő deputatio küldése határoztatott. A tanári nyugdij s a lyceumi épület, a káptalani s monostori levéltárak ügyében a ministerhez feliratok határoztattak.

*) Tegnapi számunkból elkésett.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1877. julius 19.

— **Az előfizetők** hiánya miatt aszkórban kiszenvedett „Ébredés“ még végvonaglásában is valótlanságokkal táplálta olvasóit. Utolsóelőtti számában Kolozsmegye főispánjának a közigazgatási bizottság gyülésén tett nyilatkozatáról vezércikkezett benne valaki. E nyilatkozatot pedig a főispán, legilletékesebb helyről vett értesülésünk szerint, egyátalán nem tette s reá nézve ez állitás teljesen légből kapott.

— **A sétatéren** tegnap este egyetlen egy árva lámpa sem pislogott. A nagyszámu közönség között általános volt a méltó indignáczió e feltünő hanyagság miatt. Mert takarékoskodásnak csak nem lehet nevezni annak a kevés petroleumnak a megkiméléset, melylyel legalább minden második vagy harmadik lámpában föl lehetett volna deriteni némileg azt a pokoli sötétséget, mely a lombos fák alatt uralgott. Persze az illető, kire a sétatéri világitás feletti felügyelet van bizva, a jámbor azt hitte, hogy mert a kalendarium holdfényt jelez: hát nem is lehet másképp s lesz holdvilág.

— **Az egeszségügyi bizottság** figyelmébe. Városunk, különösen a belváros tudvalevőleg meglehetős távol van attól, hogy akár az épitkezések, akár utczai csatornázás és takaritás tekintetében valami nagyon megfelelne a közegészségügyi követelményeknek. Persze mindezen könnyen lehetne segitni, ha az utczák kövezésénél egy kissé nagyobb figyelemmel járnának el a nivellirozás tekintetében, hogy ne történjék meg magában a belvárosban is, miszerint új kövezésnél is olyan okosan csinálják a vizcsatornákat, hogy már első izben, a mikor az udvarokról kibocsátott lőcsedék megy beléjök, azonnal kényelmesen meg is telepszik ott, a legegészségtelenebb gőzölgést terjesztve. Hanem mindezeknél is boszantóbb az, hogy magán a főtéren némely helytt — p. o. az u. n. Lábosháznál, a Rhédey-háznál, a hol a Tauffer János czukrászata van, a „Pannoniánál“ stb. — olyan irtózatosan dögleletes büz áramlik ki az udvarokból, a kapuk alatt, hogy ez még újulásba is képes hozni az ott elhaladó járó-kelőket s az egész környéket inficiálja egy-egy ilyen kapu alól kitóduló légáramlat. A városi egészségügyi bizottság a közegészségügyi törvény alapján, a hatóság közvetitése mellett, intézkedhetnék, hogy az ilyes büzös udvarok egy kissé tisztábban tartassanak, s olyan üzletek, melyek az egészségre annyira kártékony léginficiálást idézik elő, legalább a belvárosi, szűk területü telkekről kitiltassanak a tágasabb külvárosi részekbe. Ezt a közérdek követeli, mert a czélszerütlen, szük épitkezés, a rosz utczai csatornázás mellett főkép az ilyen piszkos udvarok okozzák azt, hogy nyaranta a belváros atmosphaerája Kolozsvártt annyira inficiálva van.

— **Szacsvai Imréről**, N.-Váradon levő szintársulatunk tehetséges primo amorosojáról azt irja a „Nagyvárad“, hogy oktoberben megválik a társulattól; szándéka az, hogy olyan helyre menjen, hol tehetségének érvényesitésére nagyobb tért talál. Az igaz, mi is elismerjük, hogy Szacsvay némelykor a kolozsvári szintársulatnál mellőzésben részesült; de akkora tere mégis volt mindig, hogy ott bizony fejleszthette tehetségét, tanulhatott s haladhatott, hogy többet ne emlitsünk p. o. „Romeo és Juliá-ban,“ „Don Carlos-ban“ a „Csók“-ban, „Delilá“-ban, „Ármány és Szerelemben“ stb. stb. mind a legelső és pedig olyan szerepei voltak, melyekben igenis érvényesithette tehetségét. Hogy épen minden szerepet nem kapott meg, amelyre ő alkalmas lett volna: ez még nem szolgálhat indokul arra, hogy elhagyja a kolozsvári szinházat holmi vidéki vándortársaság kedveért, melynél játszthat majd szerelmest, hőst, intrikust, apát s ha kell primadonnát is; de aligha lesz benne haszna magának Szacsvainak.

— **A sétatéri kioszk** előtt holnap este Guczi János zenekara ismét játszani fog; jövőre pedig minden kedden és pénteken este lesz ilyen zene a kioszk előtt.

— **A Weinbergerék gyilkosáról** emlitettük volt hogy Babos Vilmos személyében elfogták Kolozsvártt, a mi valótlannak bizonyult. Babos Vilmost annyiban gyanu terheli, hogy a gyilkosság napján Tordán időzött és Weinberger-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

nél is megfordult. A gyilkos valódi neve Palkovics Imre, pankotai születésü, Aradon tanult pléhes segéd. A vizsgáló biróság a budapesti rendőrség utján juthatott nevéhez, s az egyuttal azon további adatokat szolgáltatta, hogy aradi. Az aradi rendőrség pedig épen arról értesité a biróságot, hogy nevezett Palkovics Imrét ő is körözi több lopás és egyéb kihágások miatt; ezek elől szökött meg az erdélyi részekbe. Az aradi rendőrség mihelyt tudomására jött a gyilkosságnak, azonnal intézkedett és a mint egy tegnapelőtti értesitése jelzi, Lugoson a tettes elfogatott. Igy a valódi gyilkos léprekerült, a mi az aradi rendőrség ügyességének köszönhető. A fogoly még nem hozatott Tordára.

— **A csik-tusnádi** fürdővendégek névsora. Debitzky Mihály Barótról, Gáspár Antal Barótról, Lerchenfeld János Brassóból, Hornstein Jakab Bukarestből, Szőcs Bálint Kézdi-Vásárhelyről, Benkő Sándor Kézdi-Vásárhelyről, Gál Emilia Kézdi-Vásárhelyről, Gál Emma Kézdi-Vásárhelyről, Gál Domokos Kézdi-Vásárhelyről, Szőcs Mihályné Kézdi-Vásárhelyről, Markovinovics E. Nagy-Szebenből, Bechnitz Athanasis Nagy-Szebenből, Merza Kristóf Bereczkből, Klein János Höltevényből, Fleischer Katalin Höltevényből, Vasadi Mária Brassóból, Nagy Ferenczné Kézdi-Vásárhelyről, Dresnandt Károly Brassóból, Steiger Katalin Nagy-Szebenből, Czirjék Józefa Ágostonfalváról. Kler-Teréz Nagy-Szebenből, Chatiner J. Galaczról, Löw Mária Brassóból, Porr Amália, Copony Anna, Zimmermann Julia, Conrad Károly, Reményik Józéfa Brassóból, Macrokischalo N. G. Bukurestből, Szabó Mózesné, Tót István Kézdi-Vásárhelyről, Broszek Antal Brassóból, Séra Tamás Sepsi-Szentgyörgyről, Csiszér Albert Baróthról, Mauksch Julia Szászsebesből, Dr. Donogán Nagy-Enyedről, Rosenzweig Oszkár Bukarestből, Aronsohn Erneszti na, Gyertyánffy Lajosné Brassóból Schenker György Nagy-Szebenből, Coher M. E. Bukurestből, Dr. Mihelyes József, Dr. Mohay Sándor Gy.-Fehérvárról, Böhlert Luiza Brassóból, Dimoviceanu D. D. Krajovából, Preda Basil, Stengel Samu Nagy-Szebenből, Boamben György Brassóból, Baruch Samu M.-Vásárhelyről, Felter Abrahám Brassóból, Kupferstich Manó Brassóból, Endes József Csik-Szent-Mártonból, Deák Albert ügyvéd, Magyari Géjza hivatalnok, Schvarcz Gyula, jogász, Kolozsvárról. 55 család érkezett julius 10-ig 137 személylyel, naponta azonban ujabb meg ujabb vendégek váratnak részint Romániából, részint Erdély többi vidékeiről, a kik már megérkezésöket bejelentették, ugy hogy a haute-saison kezdetével Julius 15-ig élénk fürdő társaságra számitunk.

— **Csikban** két éhes medve e napokban a legelő marhák közül kettőt szétmarczangolt. A pásztor, kinek a vadásztörvény kegyelméből fegyvere nem volt, futással menekült.

— **Sok farkas bolygatja** Toroczkó és egész vidékének juhait és nagy kárt okoznak a turmákban. A farkasok elszaporodásáról e vidékeken nagy a panasz és egy kis hajtóvadászatot rendezni épen nem volna felesleges.

— **Liptay Béla** miniszteri tanácsos a marhakataszter megvizsgálása — Kozma Ferencz min. tanácsos a használhatatlan ménlovak kisorsolása végett S.-Szent-Györgyre érkeztek, A m. kir. méntelep lovai közül 17 használhatatlannak találtatott, a fogarasi ménes gazdasága számára 4 hámas lónak tartatik meg, a többi Brassóban árverezés utján eladatik.

— **S.-Szent-György** környékéről azon hir rémiti a lakosokat, hogy egy szervezett rablóbanda tartózkodik az ottani erdőségekben. A kiküldött csendőrség azonban semmi nyomát sem találta nekik, és nem is találhatta, miután ez is egyike azon rabló-kacsáknak, a melyeket ujabban a föld népe oly nagy mennyiségben gyárt. Czélszerü lenne, ha a megye nem a rablókat, de az ilyen hirgyártókat venné üldözőbe.

— **Eredeti bizonyitvány** lett kiállitva az egyik hatóság részéről, mely a „Haladás" szerint következő: Alólirt hatóságunk hitelesen bizonyitja, hogy az előnkbe állitott tehén, nem tehén, hanem ökör.

— **A felvinczi állami** fi- és leányiskola felállitását a magas kormány engedélyezte és sürgösen hivta fel a köz. bizottságot, hogy az állami iskolának felállitása végett intézkedjék. Az iskola egy tanitónő és tanitóval 1877/8 tanévvel megnyilik.

— **Torda-Aranyos-megye alispánja** a megye bizottságát, jelen julius hó 30-ra délelőtti 9 órára rendkivüli közgyülésre összehivta. Az ülés legfontosabb tárgyai lesznek — Torda-Aranyos-megye szervezési szabályzata — és a törvényhatósági bizottság ujra alakitása tárgyában Belügyminster ur ő nagyméltósága által f. évi julius 9-én 22853 sz. a. megsürgetett jelentés mielőbbi felterjesztése.

— **Nagy Miklós**, a „Vasárnapi Ujság" derék szerkesztője pár napig Tordán családja körében időzött, s M.-Vásárhely városát is meglátogatta, hounan a tegnap esti vonattal távozott el.

— **Marosvásárhelyt** tegnapelőtt délután egy kövecsesutczai ácslegény, névleg Borbély János a Marosban fürödvén, a viz által elsodortatott. Holttestét még az nap este sikerült fölfedezni s azonnal szüléi házához szállitották.

— **Elzárta az Aranyos** folyót egy leszakadó kőszikla. A folyót át lehetett lápni Boréven felül, s az országuton vette folyását. A rögtön alkalmazott közmunkaerő a viz folyását szabaddá tette.

— **Öngyilkosság**. Komjátszegen mint a „H." irja: Komjátszegi G.-né a mult pénteken felakaaztotta magát, férjét es két gyermekét hátrahagyva. A tett indoka merőben ismeretlen; a család meglehetős anyagi viszonyok között volt s jó egyetértésben élt. Egy pár jó ember időzött K. G.-nál, a nő kiment s ez alatt végrehajtá önmagán a végzetes tettet, a nélkül, hogy bármily csekély mértékben elárulta volna szándékát.

— **Egy néma**, kinek a beszélő-képesség visszaadatott. Karácsonyi Károly nevü egyén, ki több ideig volt Szt.-György lakósa, mint a „Nemere" irja, verés következtében évek óta néma volt s ez egyetlen szón kivül, „parlesutty", mást nem tudott kiejteni. Nemrég Csik-Szeredába költözött át. Ott közelebbről rendes betegsége, a nyavalyatörés utólérte. Ezen állapotában egy csendőr fel akarván a földről emelni, erősen fogta meg és az erős fogás által okozott fájdalom következtében a néma megszólalt: „Ne fogjon oly erősen, nagyon táj", s azóta teljesen és a legtisztábban beszél. A volt néma felesége e feletti örömében, mint beszélik, 5 frtot adott át, hogy misét mondattasson magának; de az ismét beszélni tudó jobbnak tartotta mise szolgáltatás helyett a korcsmába menni, hol szerfeletti örömében egy egész napig mulatott.

Apró hirek.

Szegeden Rózsa Ferencz főreáltanodai hittanárt választák meg plébánosnak. — Egy orosz lap azt újságolja, hogy Rudolf főherczeg egy szász herczegnőt tog eljegyezni. — Párisból irják, hogy Patti Adelina végre elhatározta a New-Yorkba menetelt s már alá is irta szerződését, két vendégjáték-cyklusért háromszázezer frankot ad Strakosch a divának, ki ha a szerződést megszegi, százezer frank bánompénzt fizet. — Bettmann-Hollweg egykori porosz kultuszminiszter meghalt reinechi birtokán. — Toroczkón egy czigány ismeretlen okoknál fogva felakasztotta magát. — Felső-Szolcsván roppant nagy felhő-szakadás volt, három házat és egy malmot mindenestől elsepert.

Hangverseny.

NYÁRI **SZINHÁZ.**

Kolozsvárt, péntek, julius 20-án 1877.

A ZENE-CONSERVATORIUM
rendes
HANGVERSENYE
6 szám, 2 szakaszban

Vezényli Oberti J. B. zeneigazgató.

MÜSOROZAT:

I. szakasz.

1. „**Oberon-nyitány**", nagy zenekarra *Weber C. M.*-tól; előadja a zenekar.
2. **Nyáréji álom**" (Paraphrase), *Mendelssohn Smith*-től; zongorán előadja *Weiss Irma* k. a.
3. a.) „**Coronach**" *Schuberttől* (op. 52),
   b.) „**Magyar kar**", ismert népdalokból átirta *Oberti J. B.* — női karra; előadják *Kordin Mari* (I. sopr.), *Gyujtó Róza* (I sopr.), *Schiffer Teréz* (I. soprán), *Tauffer Ilka* (I. sopr.), *Pichler Ella* (II. sopr.), *Sepsi Anna* (II. sopr.), *Vizi Irma* (I. alt), *Genersich Irén* (II. alt), *Mádai Etelka* (II. alt) kisasszonyok.

II. szakasz

4. „**Vonó-négyes**", *Beethoventől* (op. 18. 1. és 2. rész); előadják if. *Salamon János* (I. hegedü), *Nagy Gábor* (II. hegedü), *Oberti J. B.* (viola) és *Dobokay Kálmán* (cello) urak.
5. „**Ima-dal**" baryton-hangra, zongora- és zenekisérettel *Oberti J. B.*-től; énekli *Czirják Albert* ur. A zongora-részletet játsza *Szenkovics Gyula* úr.
6. V-ik *Symphonia* (C-moll), *Beethoventől*; 4 részben; előadja a zenekar.

Helyárak mint rendesen.

Jegyek előre válthatók: d. e. 9—1 óráig és d. u. 3—5 órág a nemzeti szinház pénztári irodájában. Azontul a nyári szinháznál.

Pártoló tagok egy elsü rendü zártszékre vagy annak egyenértékére tarthatnak igényt, s jegyeiket a tagsági igazolvány előmutatása mellett pénteken délelőtt átvehetik a nemzeti szinház pénztári irodájában.

Ujon belépő pártoló tagok ezen előadásra is a tagsági előnyben részesülnek. Tagdij **2 frt.** Családi részvény **5 frt**

Kezdete pontban ½8 órakor.

CSARNOK.

Fürdők és fürdés.

(*Egy kis idényszerü elmefuttatás.*)

Motto:

Balnea, vina, Venus corrumpunt corpora nostra,
At vitam faciunt balnea, vina, Venus.*)

A fürdő a legjobb gyógyszer azok ellen a divatos kórok ellen, melyek az idegekből veszik eredetöket s egy szóval úgy nevezhetnők, hogy: idegesség. Németországban legalább is száz hires fürdőhely van, melyekről a régiek mit sem tudtak s majd minden évben támadnak újak. A minek különben meg van a maga jó oldala: az egyik fürdő háttérbe szoritja a másikat; különben is az idegbajokat, melyeknek csirái meglehet magunkkal együtt jöttek a világra, úgy sem lehet elfürödni, elhajtani s kiizzadni.

Nem ártana az sem, ha valami szakértő a fürdőkről szóló megszámlálhatatlan sok munka mellett egy olyat irna, melynek az lenne a rime, hogy: „Értekezés olyan fürdőkről, melyek a patiensnek mit sem használtak."

S e szempontból nagyon megbocsátható egy élczfaragónak az, a mit egy ujonnan berendezett, de nem igen látogatott német fürdőre irt, mely egy városkának volt a tulajdona és annak nagyon sokba került:

„Zu diesem Bad sieht man gar wenig Fremde wallen;
Nur Einer badete: er war hineingefallen."

* * *

A fürdésnek és fürdőknek épen úgy meg van a magok történelmök, mint minden nagyvilági hölgynek.

A legnagyobb valószinüség szerint folyók és tenger voltak az első fürdők. Szinte fogadni mernék, hogy Ádám táti és Éva néni fürödtek abban a négy folyóban, mely a szent könyv szerint a paradicsomot átszelte, a mikor látták, hogy az oktalan állatok is milyen jól érzik magukat fürdés közben és fürdés után. Dél-Amerikában még ma is folyóban fürödnek a leggazdagabb nők is; első kérdésök az, hogy: „hüvös-é?" s azután el kezdenek úszkálni és lubicskolni, mint a halak. Ott a fürdő nem kerül semmibe; az ember látogatást tesz és fogad — a vizben.

Később aztán a folyóvizi fürdőket és fürdést olyan kellemesnek találták az emberek, miszerint arra a gondolatra jöttek, hogy jó lesz azt a kedves, jótékony élvezetet a lakásokban, otthon elkésziteni; erre aztán ismét csakhamar következtek nyilvános fürdők és ásványos források, melyek körül falvak és városok keletkeztek, mint a középkorban a lovagvárak körül.

Ilyen fürdőkben első törvény volt a vendégszeretet, t. i. fürdőt készitení a vendég számára, a ki különben — mellesleg megjegyezve — olykor nagyon szurtosan állithatott be, minekutána akkoron, tudvalevőleg, még nem ismerték az emberek sem a czipőt, sem az inget, és gyalog jártak.

Már Circe fürdővel igyekszik felviditni Ulyssest; Andromache az ő Hektorának fürdőt csinál, Herkules pedig, az eső istene, egyuttal a fürdők istene is volt, még pedig a melegeké, a melyeket újabb időben az orvosok egy izben annyit ócsároltak volt.

A Medeáról szóló az a rege, hogy öreg embereket megfőzött és igy megifjodott, valószinüleg meleg fürdőket jelképez. Ellenben Pharao leánya a hideg fürdőt kedvelte s igy akadt rá Mózesre, ki különben — czélzás nélkül legyen mondva — közelebbről is érdekelhette a királykisasszonyt.

A görögök és rómaiak, valamint az egész középkor, úgy látszik kicsapongóbbak voltak mint mi; valamint hogy a keletiek elegendő mozgás hiányában és erősen füszerezett ételek élvezete mellett puncto puncti többet vétkeznek mint mi; s mégis, hallott valaki valaha, őket illetőleg, valamit a szomoru ötödik temperamentumról, idegbetegségekről? Csak egyszerü bőrbetegségekkel kellett bajlódniok és — fürödtek s fürödnek ma is.

A classicus népeknél szűz najádok és nymphák voltak a szent források papnői, mintegy jelezve, hogy az ember tisztán tartsa magát nemcsak kivül, hanem belül is. Testi tisztaság ugy is némileg tagadhatatlanul visszahat a kedély tisztaságára; legalább müveletlen népek, mint szlávok, grönlandiak, lappok, hottentották stb. többnyire piszkosabbak mint más müveltebb népek. Viszont a keleti népek többet adnak a tisztaságra mint a nyugatiak s általánosan ismeretes, hogy mennyire mennek e tekintetben a mohamedánok és zsidók, különösen némely vallási czeremoniát illetőleg.

* * *

A rómaiak, mint mindenben, a fürdőkben is szerették a colossalis méreteket. A roppant terjedelmü római birodalom minden zugában találunk fürdőkre a váracsok mellett. A fővárosban magában 22 meleg, 856 hideg nyilvános és 880 magán fürdő volt. És minő fürdők!

Leghiresebb fürdőink úgy állanak arányban a rómaiak fürdőivel, mint szinházaink a colosseummal! Mik a mi szagos fürdőlebujaink a márványnyal, bronzzal és mozaikkal kirakott római fürdőteremmel, a bölcső módra ingó római kádakkal szemben, melyekben egy Lucullus, egy Augusztus, egy Horatius a legkábitóbb édes illatárban és legszebb rabszolganők felszolgálása mellett fürdöttek.

Hiszen a mi fürdőszolgálatunk olyan, hogy annak magának, a szolgálatnak, kellene előbb megfürödnie; s némely fürdőnk kádjában még egy valóságos angolna is, — mely pedig tudvalevőleg simulékony és hajlékony valami — csak nagy bajjal tudna megfordulni a ragacsosság miatt.

Bezzeg nem úgy volt a rómaiaknál.

Titus fürdőinek egyik folyósoján ez a felirat állott:

„Duodecim deos iratos habeat qui huc cacarit aut minxerit."

Biz ez az intés elférne a mi fürdőink valamelyikében is. S még inkább föl kellene irni minden fürdő bejáratára aranybetükkel Antonius császárnak ezt a feliratát:

„Curarum vacuus hunc adeas locum, ut morborum vacuus abire queas; non curatur, qui curat."

(Gond és bútól menten lépj e helyre, hogy betegségtől menten léphess ki onnan; a ki gonddal, buval bajlódik: nem gyógyul az még.)

(Folyt. köv.)

Távirati tudósitás a bécsi tőzsdéről.

Julius 18-án 5% Metaliques 61.60 frt. Kamat — — 5% Nemzeti kölcsön 67.25 frt. Arany járadék 114.— 1860-ki államkölcsön 73.90 Bankrészvények 801.— Hitelrészvények 150.— London 124.85 Ezüst 109.45 Cs. kir. arany: 590.— Napoleond'or 994.— 100 mark német értékü 61.30

Urbéri kötvények: Magyarországi 125.55. Temesi 75 80 Erdélyi 73.75 Horvátországi 73.50

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Békésy Károly.

*) Fürdő, bor és Vénus tönkre teszik testünk;
De ugyanez a három éltet ad nekünk.

Sz. **2461**. — 1877. (277) (1—3)
kir. ü.

Hirdetmény.

A kolozsvári kir. ügyészség felügyelete alatt álló kolozsvári kir. törvényszéki börtön, s ezzel egyesitett kolozsvári kir. járásbirósági fogház, ugy nemkülönben a fogház felügyelői lakás, börtönőri laktanyák fűtésére, valamint a rab ruha mosatásához az 1878-dik év január 1-étől, azon év utolsó napjáig mérnöki megállapitás szerint szükségeltető mint egy **177 köb méter tűzifa szállitására** ezennel az árlejtés közhirré tétetik.

Árlejtés helyéül a kolozsvári kir. ügyészség hivatali helyisége (belfarkasutcza 12 sz. a.) megtartási napul pedig **1877-ik év augustus 23-diki d. e. 9 órára** tűzetik ki. Kikiáltási árul köb méterenként 2 frt 92 kr. állapittatik meg, s az összes 516 frt 84 kr. kikiáltási árnak 10%-ja a tárgyalásnál részt venni akaró válalkozó által bánatpénzül leteendő.

Zárt irásbeli ajánlatok, az árlejtésre kitűzött óráig a kolozsvári kir. ügyészségnél elfogadtatnak.

Irásbeli ajánlatnál az ár, melyért a vállalkozó, a vállalat elfogadására magát kötelezi, nemcsak számmal, hanem betüvel is határozottan kiirandó; különösen kiteendő az is, hogy az ajánló az árlejtési feltételeknek magát minden kivétel nélkül aláveti, s végül az árlejtési hirdetményben meghatározott bánatpénz, az ajánlatot tartalmazó csomaghoz melléklendő.

Az árlejtés alapját képező vállalati feltételek, a hivatali órákban alólirt kir. ügyészség hivatali helyiségében megtekinthetők.

A kir. ügyészségtől. Kolozsvárt, 1877. julius 10-kén.

Kir. ügyészi helyettes: BODOR LÁSZLÓ, kir. alügyész.

Sz. **2462**. — 1877. (278) (1—3)
kir. ü.

Hirdetmény.

Vonatkozással a mai napon innen 2461. sz. alatt kiadott hirdetményre, közhirré tétetik, hogy a kolozsvári kir. ügyészség hivatali helyisége fűtésére, az 1878-dik évre szükségeltető 22 köbméter kemény tűzifa szállitására, az árlejtés a kir. ügyészség hivatalában (bel-farkasutcza 12. sz. a.) ugyancsak **1877-dik év augustus 23-kán d. e. 9 órakor** fog megtartatni.

Bánatpénzül 6 frt 40 kr. teendő le, az árverezési feltételek pedig, a hivatalos órákban ott megtekinthetők.

Zárt ajánlatokra a **fenn vonatkozott hirdetmény** irányadó.

A kir. ügyészségtől. Kolozsvárt, 1877. julius 12-kén.

Kir. ügyészi helyettes: BODOR LÁSZLÓ, kir. alügyész.

1877 junius 1. a sorozatban kihúzott

császári királyi **osztrák**

(275) (1—30)

1839-ki államsorsjegyek,

melyekre az **1877-ki september 1-én** leendő **húzáson nyereményeknek** kell esniök.

1 egész 1839-ki állam-sorsjegy	**900 ft.**	**1 egész, a legkisebb nyereményt kizárva**	**450 ft.**
1 Ötöd „ „ „	**175 ft.**	**1 Ötöd**	**90 ft.**
Ez utóbbinak fele	**90 ft.**	**Ez utóbbinak fele**	**45 ft.**
1 negyede	**45 ft.**	**1 negyede**	**23 ft.**
1 tizede	**19 ft.**	**1 tizede**	**12 ft.**
1 húszada	**10 ft.**	**1 húszada**	**6 ft.**

Nyeremény húzás september 1-én, összesen **nyolcz millió forintot** meghaladó nyereménynyel.

Főnyeremény **280,000 forint!**

Egyes **szerencserészvények** még be nem zárt sorsjegy- csoportokból 8—17 kihúzott sorozattal 10 és 20 forint havi részletfizetés mellett, melyeknek **legkisebb nyereménye** is be fog számittatni; ezekre nézve programmal **ingyen** és **bérmentesen** szolgálunk. Miután ily sorsjegyek **fölemelt ár** mellett is alig kaphatók, **további áremelkedésök** biztos kilátásban van, azért azok gyors megszerzését tanácsoljuk.

Nyitrai és társa, Bécs, Kärntnerstrasse 16, vas-ház.

Kolozsvártt kaphatók Stein Jánosnál.

3047. — 1877. (274) (2—2)
Alisp.

Árlejtési hirdetmény.

A Sárkány — Sinkai megyei úton Vaadnál, egy 56 méter hosszu hid épitése, a magas m. kir. közlekedési miniszteriumnak folyó évi julius-hó 2-kán 7516 szám alatt 3784 frt 75 kr. készpénz és szükséges kézi ugy fuvar erő igénybe vételével engedélyeztetvén, a kivitel biztositása céljából **folyó évi julius-hó 26-kán délelőtt 10 órakor**, kizárólag irásbeli zárt ajánlat fog tartatni.

Az ajánlatok szabályszerü bélyeggel és vállalati összeg után 5%-tóli óvadékkal ellátva, az árengedést vagy felfizetést szóval és betüvel világosan kiirva, fentebbi napon **délelőtt 10 óráig**, Fogarasmegye alispáni hivatalánál benyujtandók, később érkezett, vagy nem kellőleg felszerelt ajánlatok figyelmen kivül hagyatnak.

A művelet a rendes hivatalos órákban, a megyei kir. épitészeti hivatalnál megtekinthetők.

Fogaras, 1877. julius-hó 14-kén.

Fogarasmegye alispánja.

A kereskedelmi és ipar-akademia Gráczban

f. é. september 18-kán nyitja meg tizenötödik tanévét.

Az intézet, mely két szakiskolából, a **kereskedelmiből** és a **kereskedelmi-iparosból** áll, a tanulók derék elméleti és gyakorlati kiképezéséről gondoskodik, s az utóbbi czél tekintetéből mintairoda, egy vegytani műhely és erőműtani — tanmühely felett rendelkezik. (276) (1—9)

Az akademiában tanulmányaikat végzettek az egyéves önkénytes szolgálat jogával birnak, ha belépésök előtt az algymnasiumot, vagy az alreáltanodát sikerrel végezték. Oly tanulók számára, a kiknél ez előfeltét hiányzik, **különös előkészületi tanfolyam létezik az önkénytes — vizsga letehetésére.**

A **fölvételre, ellátásra** stb. vonatkozó kérdésekre kimeritő választ és felvilágositást ad a **gráczi kereskedelmi és ipar-akademia igazgatósága.**

Dr. Alwens, *igazgató.*

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdásznál az ev. ref. tanoda betüivel Kolozsvártt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.